

Analyse af akkompagnementsformer (III) i tre-delt takt i D.T.S. Bjerregaards Baldanse

Af Bo Skjærbæk, 2016.

I denne gennemgang af akkompagnementsformer i tre-delt takt i D.T.S. Bjerregaards Baldanse vil jeg gennemgå fire numre:

Viner Vals, 7de Hefte, maj 1881, Den lille Askepot Vals, 54de Hefte, dec. 1904, Svalen Kl:Vals, 49de Hefte, maj 1902 og Flot Middag Mazurka, 75de Hefte, dec. 1915.

Det er meget ofte melodier i 3 repriser, undtagen Klinke Valsen, som oftest er i 2 repriser. Det væsentligste rytmiske akkompagnement til melodierne udgøres af Violin II^{do} stemmen og Bas stemmen. I et forsøg på at beskrive hvorledes D.T.S. Bjerregaard generelt udformer det rytmiske akkompagnement vil jeg kort beskrive akkompagnementet i numrene. Der er relativt få visuelle ændringer mellem flere af de tre-delte akkompagnementsformer.

Wienervals

D.T.S. Bjerregaard har komponeret og arrangeret mange valse (over 200) men kun ca. 25 af dem bærer betegnelsen winer vals (eller lign.). Jeg vil meget kort beskrive akkompagnementet i nummeret Viner Vals, 7de Hefte, maj 1881.

Violin II^{do} stemmen kunne se rytmisk således ud:

1. reprise

2. reprise

3. reprise

Det er meget ensartet valse-efterslag. Der er ingen antydninger af hvordan det skal udføres.

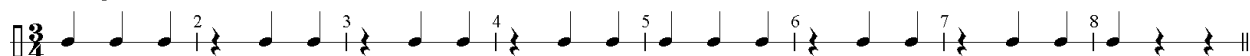
Bas stemmen. Mest ét-slag på betonet i fjerdedele (med pauser på 2 & 3) i 1. og 3. reprise. I 2. reprise er der mange treklangsbrudninger i 4.-dele på alle tre slag.

Tyroler Vals

Kun ca. 32 af dem bærer betegnelsen tyroler vals (eller lign.). Jeg vil meget kort beskrive akkompagnementet i nummeret Den lille Askepot Vals, 54de Hefte, dec. 1904.

Violin Ildo stemmen kunne se rytmisk således ud:

1. reprise

2. reprise

3. reprise

Den eneste variation i det kendte valse-efterslag er 1. reprises 1.- og 5. takts fulde 4. dels akkordslag.

Bas stemmen. Mest ét-slag på betonet og optakt på tre-slaget i hver anden eller tredje takt. I tredje reprise med akkordbrydninger i 1.- og 4. takt. Det kan, hvis jeg er meget velvillig, sammen med 2. vl. tolkes som et lidt langsommere, evt. tungere, valsetempo.

Klinke Vals

Kun en halv snes numre bærer betegnelsen klinke vals (eller lign.). Jeg vil meget kort beskrive akkompagnementet i nummeret Svalen Kl:Vals, 49de Hefte, maj 1902.

Violin Ildo stemmen kunne se rytmisk således ud:

1. reprise

2. reprise

1. reprise spilles pizzicato, både i 2. vl. og bas. Men det er kun noteret at der spilles pizz. Ved begyndelsen af 1. reprise – IKKE at der spilles arco ved overgangen til 2. reprise. Men det er underforstået. Der spilles således på alle slag i takten og der antydes ikke nogen betoning.

Bas stemmen. 1. reprise: 8.-dele på alle grundslag. Mest som grundakkorder, men også tertsbasser en enkelt gang og kvintbasser et par hele takter. 2. reprise: mest ét-slag på betonet og optakt på tre-slaget i hver anden eller tredje takt. 2. reprises akkompagnement minder således mest om Tyroler Vals.

Mazurka

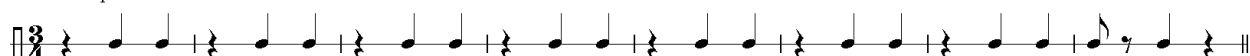
Ca. 70 numre bærer betegnelsen mazurka – hvilket må siges at være relativt mange. Jeg vil meget kort beskrive akkompagnementet i nummeret Flot Middag Mazurka, 75de Hefte, dec. 1915.

Violin II^{do} stemmen kunne se rytmisk således ud:

1. reprise

2. reprise

3. reprise

Som i Tyroler Valsen er der også få takter med alle akkordslag. Men kun i 1. reprise.

Bas stemmen. Alle 3 repriser: 4.-dele på alle ét-slag. Derudover er der i 1. reprise er der fuldtakts 4.-dele i takt 2 & 4, i 2. reprise fuldtakts i 1. & 5. Som grundakkorder (og kvintbasser for dominanten).

Det kan kort konstateres at der er meget overladt til udførelsen af nodebilledet.

Ud fra disse iagttagelser har jeg konstrueret et akkompagnement til en velegnet melodi, så den tager sig ud som en wienervals, tyrolervals, klinkevals og mazurka.

ⁱ Jeg viser 8 takter, men analysen handler kun om de første 7. Det ser bedst ud med 8 takter. Den sidste takt er i denne sammenhæng ligegyldig.